

1. Yleistä kunnallishallintoa koskevat asiat

Kaupunginvaltuusto

Merkittiin¹⁾ tiedoksi kaupunginvaltuuston ilmoitus, että v:n 1949 päättyessä oli lopullisesti käsittelemättä 37 valtuustossa tehtyä aloitetta.

Vtn Öhmanin aloite kaupunginvaltuuston kokousten lyhentämiseksi päätettiin²⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus ja välittömästi sen alaiset virastot

Kaupunginhallitus, kaupunginkanslia ja asiamiesosasto. Kaupunginhallituksen jäseniksi v:ksi 1950 valittiin³⁾ vtt Aho, Backman, Hannula, Kivistö, Lehto, Meltti, Modeen, Saastamoinen ja Tuurna. Sittenmin kaupunginvaltuusto päätti vtn Kivistön tultua valituksi kiinteistöjohtajaksi valita⁴⁾ hänen tilalleen kaupunginhallituksen jäseneksi kirjakaupanjohtaja K. F. Sundqvistin. Edelleen valittiin⁵⁾ vtn Hannulan tilalle toimittaja L. Hiekkala.

Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ myöntää kiinteistöjohtaja V. V. Salovaaralle sairauslomaa kesäkuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseksi ajaksi, sekä valita liittopuheenjohtaja J. Kivistön 4 kuukauden ajaksi kiinteistöjohtajan viransijaiseksi, mistä tehtävästään hänelle suoritetaan virkaan kuuluva palkka.

Kaupunginhallitus oikeutettiin⁷⁾ ylittämään v:n 1949 määrärahoja seuraavasti: kaupunginhallituksen määrärahoja Palkkiot 238 910 mk, Autokulut 54 671 mk ja Tarverahat 450 925 mk; asiamiesosaston määrärahoja Tilapäistä työvoimaa 8 870 mk, Kesälomasijaiset 1 180 mk, Siivoaminen 4 095 mk ja Oikeudenkäyntien aiheuttamat menot 187 580 mk; erinäisiin hallintomenoihin kuuluvia määrärahoja Vakuutusmaksut ja vahingonkorvaukset 517 741 mk, Jäsenmaksut 45 600 mk, Matkakustannukset 158 420 mk, Valiokunta- ja komiteamenot 272 186 mk ja Opintomatkastipendit 30 888 mk; sekalaisten yleisten menojen pääluokkaan kuuluvia määrärahoja Sekalaisten tulojen poistot ja palautukset 532 753 mk, Kaupungin edustustilaisuuksia varten kaupunginhallituksen käytettäväksi 37 727 mk, Veden hinnan korottamisen johdosta kaupunginhallituksen käytettäväksi 117 935 mk sekä Sähkön hinnan korottamisen johdosta kaupunginhallituksen käytettäväksi 215 754 mk.

Kaupunginhallitus oikeutettiin⁸⁾ ylittämään seuraavia kertomusvuoden määrärahoja: sekalaisten menojen määrärahaa Opintomatkastipendit 147 100 mk ja Jäsenmaksut 17 060 mk; kiinteistöhallinnon kohdalla olevia kaupunginhallituksen käyttövaroja 1 518 406 mk; yleisten töiden pääluokkaan sisältyviä kaupunginhallituksen käyttövaroja 9 milj. mk; sekalaisten yleisten menojen pääluokan määrärahoja Sekalaisten tulojen poistot ja palautukset 1 369 294 mk, raittiustyön tukemiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi 385 000 mk, Kaupunginhallituksen yleisiä käyttövaroja 1 milj. mk ja Kaupungin edustustilaisuuksia varten kaupunginhallituksen käytettäväksi 1.3 milj. mk.

Kaupunginhallitus oikeutettiin siirtämään v:n 1948 talousarvion pääluokan Sekalaiset yleiset menot luvun Käyttövarat momentilla Painatustöiden kallistumisen johdosta, kaupunginhallituksen käytettäväksi syntynyt säästö 2 151 011 mk⁹⁾ sekä v:n 1949 talousarvion pääluokan Yleinen kunnallishallinto luvun Kaupunginhallitus momentilla Puhelinvaihteen laajentaminen syntynyt säästö 1 411 588 mk, Erinäiset hallintomenot momentilla Kaluston hankinta syntynyt säästö 284 649 mk ja momentilla Puhelinmaksut syntynyt säästö 2 510 126 mk¹⁰⁾ kertomusvuonna käytettäväksi.

Painatus- ja hankintatoimisto. Vtn Hiitosen ehdotettua, että kaupungille perustettaisiin uudenaikainen kirjapaino siihen liittyvine kirjansitomoineen kaupungin kaikkien painatus- ja sidontatöiden hoitamiseksi, kaupunginvaltuusto päätti¹¹⁾ lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Työtehotöimiston vakinaistaminen. Kaupunginhallitus oli v. 1947 päättänyt tammi-kuun 1 p:stä 1948 palkata kaupunginkansliaan tilapäisen viranhaltijan huolehtimaan

¹⁾ Kvsto 17 p. helmik. 67 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 817 §. — ³⁾ S:n 11 p. tammik. 5 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. kesäk. 350 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. marrask. 638 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. kesäk. 349 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. helmik. 93 §. 8 p. maalisk. 138 § ja 29 p. maalisk. 186 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 230 §, 29 p. kesäk. 427 § ja 7 p. jouluk. 770 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. maalisk. 185 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. helmik. 85 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. jouluk. 875 §.

kaupungin virastojen ja laitosten rationalisoimisesta. Sittemmin kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen kesäkuussa 1948 perustamaan työtehtötoimiston kaupunginkanslian yhteyteen. Muualta saatuja kokemuksia hyväksi käyttäen työtehtötoimiston toiminta pääsi jo aloittamisvuonna hyvään alkuun ja toimintaa oli jatkettu työtehtöneuvottelukunnan hyväksymien suuntaviivojen mukaisesti. Työntutkimusjärjestelyistä arvioitiin saatavan kymmenien miljoonien markkojen vuosisäästö. Kaikkia rationalisointiehdotuksia ei vielä ollut lopullisesti käsitelty asianomaisissa elimissä, vaikka osan toteuttaminen jo olikin käynnissä. Työtehtötoimisto oli järjestänyt toimistotöiden yleistä tehostamista, kustannuslaskentaa ja lomakkeiden rationalisointia koskevia kursseja noin 150:lle kaupungin viranhaltijalle. Koska työtehtötoimiston siihenastinen toiminta oli osoittautunut kaupungin kokonaistaloudenpidolle edulliseksi, puolsi kaupunginhallitus mainitun elimen vakinaistamista. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾,

että kaupunginkanslian yhteyteen perustetaan tammikuun 1 p:stä 1951 lukien kaupunginhallituksen järjestelytoimisto,

että toimistoon perustetaan seuraavat uudet virat: toimistopäällikön virka 46. palkkaluokassa, työntutkimusinsinöörin virka 44. palkkaluokassa, kaksi toimistotyöntutkijan virkaa 41. palkkaluokassa ja toimistoapulaisen virka 21. palkkaluokassa. Kaupunginhallituksen ehdotus järjestelytoimiston johtosäännöksi päätettiin hyväksyä erinäisin muutuksin.

Vt:jen Schybergsonin ja Öhmanin sittemmin valitettua työtehtötoimiston vakinaistamista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ lääninhallitukselle annettavassa selityksessään pyytää valituksen hylättäväksi, koska kukaan valtuutetuista ei asiasta äänestettäessä kannattanut vt Schybergsonin ehdotusta työtehtötoimiston vakinaistamista koskevan päätöksen hylkäämiseksi, ja koska jo oli tehty päätös toimistoon perustettavista uusista viroista kaupungin palkka- ja virkasääntöjen mukaisesti, ei mitään henkilökohtaisia sopimuksia virkasuhteesta enää voitu tehdä.

Työntutkimustoiminnan laajentaminen. Työtehtöneuvottelukunta oli katsonut tarpeelliseksi laatia suunnitelman teknillisten töiden alalla tarvittavien työntutkijain kokonaistarpeesta ja erikoisesti työntutkimustoiminnan lisätarpeesta. Työtehtötoimiston päällikön ehdotuksen mukaan perustettaisiin järjestelyelimiä varten henkilökunta, joka ainakin aluksi olisi kaupunginhallituksen järjestelytoimiston alainen, vaikka se toistaiseksi sijoitettaisiinkin asianomaisten laitoksien välittömään käyttöön. Liikennelaitoksen lautakunta ilmoitti, että sen konepajoissa työnsuunnitteluosasto oli toiminut pienessä mitassa jo v:n 1949 syksystä lähtien ja oli sen toiminta osoittautunut tarkoitustaan vastaavaksi, joten toimintaa lautakunnan mielestä olisi jatkettava ja laajennettava. Liikenneosaston suhteen lautakunta yhtyi työtehtötoimiston esitykseen huomauttaen samalla, että liikennetutkimukset ja muut rationalisointitutkimukset osastolla liittyivät läheisesti osaston juoksevaan työhön. Kaupungin asukkaiden todellisen matkustustarpeen ja eri linjojen kannattavuuden selvittämiseksi tarvittaisiin järjestelyelin. Lautakunta ilmoitti, että niin pian kuin eräät käytännölliset seikat saatiin ratkaistuiksi, tekevänsä kaupunginhallitukselle esityksen rationalisointityön alkuunsaattamisesta tarpeellisessa laajuudessaan. Myöskin yleisten töiden lautakunnan, teollisuuslaitosten lautakunnan ja satamalautakunnan ilmoittama olevansa halukkaita aloittamaan työntutkimustoiminnan laitoksissaan kaupunginhallitus ilmoitti, että jos kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnittelun, tullaan sähkölaitokseen, kaasulaitokseen ja rakennustoimistoon muodostamaan järjestelyelin, johon kuhunkin kuuluisi 1 diplomi-insinööri ja 1 työntutkija. Liikennelaitokseen muodostettavista elimistä voitaisiin päättää vasta lautakunnan tehtyä asiasta esityksensä. Satamalaitokseen ei toistaiseksi perustettaisi eri elintä. Kaupunginvaltuusto oikeutti ³⁾ kaupunginhallituksen palkkaamaan tarvittavan työvoiman työtehtötoimistoon sekä liikennelaitoksen, rakennustoimiston, kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen järjestelyelimiä varten.

Kaupunginarkisto. Kaupunginarkiston v:n 1949 määrärahoja päätettiin ⁴⁾ sallia ylitettävän yhteensä 10 488 mk.

¹⁾ Kvsto 11 p. lokak. 583 §. — ²⁾ S:n 22 p. marrask. 702 §. — ³⁾ S:n 11 p. lokak. 584 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. helmik. 93 §.

Rahatoimisto. Rahatoimiston v:n 1949 määrärahoja sallittiin¹⁾ ylittää yhteensä 5 903 mk.

Kaupungin tilisäännön uusiminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ kaupungin hallituksen kaupungin tilisäännön uusimista koskevan ehdotuksen.

Tilastotoimisto. Tilastotoimiston v:n 1949 määrärahoja Tarverahat päätettiin³⁾ sallia ylitettävän 26 046 mk.

Halkotoimisto. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ merkitä kertomusvuoden talousarvioon mahdollisesti tehtävään muutokseen tahi v:n 1951 talousarvioon 4 milj. mk:n suuruisen määrärahan rimahakkurin hankkimiseksi Heinolan sahalle sekä oikeuttaa halkotoimiston käyttämään määrärahan heti.

Revisiolaitos

Tilintarkastajien kertomuksen käsittelyn aika. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ pyytää sisäasiainministeriöltä, että v:n 1949 hallinnosta annettu kertomus sekä sanotun vuoden tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapauden myöntäminen saataisiin käsitellä viimeistään kertomusvuoden lokakuun aikana pidettävässä kokouksessa. Sisäasiainministeriö oli kesäkuun 28 p:nä suostunut⁶⁾ mainittuun esitykseen.

Kaupungin v:n 1949 hallinnon ja tilien tarkastus. Kuten aikaisemminkin myös v:n 1949 tilintarkastajat jakautuivat jaostoihin, joista jokainen sai tehtäväkseen perehtyä määrättyihin hallinnonhaaroihin ja laitoksiin. Puheenjohtajana toimi pankinjohtaja V. V. Sipi, varapuheenjohtajana pankinkamreeri U. V. Aho ja sihteerinä hovioikeuden-
auskultantti V. J. V. Kanerva⁷⁾. Tutustuttuaan v:n 1949 kaupunginhallintoa koskeviin asiakirjoihin, maaliskuun lopussa valmistuneeseen tilinpäätökseen, toukokuun puolivälissä valmistuneeseen rahastoja koskevaan tilinpäätökseen ja revisiotoimiston toukokuun alussa antamaan kertomukseen, tilintarkastajat antoivat tilintarkastuskertomuksensa, jossa he totesivat kaupungin maksuvalmiuden kirjanpituvuoden aikana huomattavasti parantuneen, mikä suurimmaksi osaksi johtui siirtomäärärahojen lisääntymisestä. Käytyään tarkastamassa eri laitoksia ja hallinnonhaaroja, tilintarkastajat julkitoivat eräitä huomautuksia. Rahatoimiston kassat tarkastettiin maaliskuun 28 p:nä, sen holvissa säilytetyt kaupungille kuuluvat velkakirjat, obligaatiot, osakkeet ja talletustodistukset, lahjoitusrahastojen arvopaperit sekä yksityisten kaupungin haltuun tallettamat varat huhtikuun 24 p:nä ja kiinteistötoimiston hallussa olevat velkakirjat ja vuokrasopimukset toukokuun 10 p:nä. Tarkastuksissa ei ilmennyt muistuttamisen aihetta. Sähkölaitoksen toimintaa tarkastaessaan tilintarkastajat totesivat, että Suvilahden pääaseman halkojen kuljetuksessa sekä eri halkovarastojen hoidossa oli todettu ilmeisiä väärinkäytöksiä, jotka olivat rikospoliisin tutkittavina. Väärinkäytösten estämiseksi olisi kaupungin laitosten yhä tehokkaammin työskenneltävä ja mikäli väärinkäytöksiä ilmenisi, tulisi ne kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti aina viipymättä saattaa revisiotoimiston tietoon. Kertomusvuoden aikana myönnettyistä huomattavan suurista ylitysoikeuksista sekä lisämäärärahoista tilintarkastajat huomauttivat, että kaupungin taloutta olisi hoidettava vahvistetun talousarvion ja lisätalousarvion puitteissa, mutta mikäli ylitykset osoittautuivat välttämättömiksi, olisi ne myös asianmukaisesti hyväksytyinä lopullisina menoina merkittävä saman vuoden tileihin. Menojen tärkeysjärjestys tulisi siten huolellisemmin harkituksi ja tilikauden tulos tarkemmin todellisuutta vastaavaksi. Säästöjen aikaansaamiseksi kaupungin taloudessa olisi eri laitosten tarvitsemat joukkokulutustarvikkeet hankittava yhteissuunnitelman puitteissa. Pirkkolassa sijaitsevista ruotsalaisista lahjataloista saatuja varoja ei ollut käytetty lahjoittajien toivomusten mukaisesti uusien omakotitalojen rahoittamiseen, vaikka jo v. 1941 oli kiinteistötoimiston tonttiosastolle annettu⁸⁾ tehtäväksi laatia asiasta ehdotus. Edelleen oli tilintarkastajien huomiota kiinnittänyt veronmaksajille palauttamattomat, liikaa perityt verot, joista ainakin osa olisi voitu, kun veronmaksajien osoitteet olivat olleet tiedossa, palauttaa asianomaisille. Helsingin makasiini oy:n, Helsingin raitiotie- ja omnibus oy:n, Oulunkylän sähkö oy:n, Kulosaaren huvilakaupungin, Haagan kauppalan sekä Helsingin, Oulunkylän ja Huopalahden kuntien taloudellisissa selvittelyissä kaupungille kuulu-

¹⁾ Kvsto 17 p. helmik. 93 §. — ²⁾ S:n 1 p. marrask. 641 §, ks. khn mietintö n:o 16. — ³⁾ S:n 17 p. helmik. 93 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. helmik. 77 §. ⁵⁾ S:n 14 p. kesäk. 346 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. elok. 447 §. — ⁷⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 6. — ⁸⁾ Ks. v:n 1941 kert. s. 337.

vat osuudet olivat yhä selvittämättä omilla tileillään. Sen johdosta, että lääninhallitus ei ollut ajoissa saanut Helsingin kaupungin verolautakunnalta ennakkoperintälain mukaista ilmoitusta ennakkoverojen jakoluettelon loppusummasta, oli kaupungille aiheutunut kaupunginrevisiorin laskelman mukaan yli 12 milj. mk:n suuruinen korkotappio. Palolautakunnan hoidossa olevalle kolmelle rahastolle, joita käytettiin palolaitoksen henkilökunnan hyväksi, olisi tilintarkastajien mielestä ollut vahvistettava ohjesäännöt, koska ei ollut asianmukaista, että kaupungin tulo- ja menoarvion ulkopuolella oli rahastoja, joita käytettiin sellaisiin tarkoituksiin, joihin oli osoitettu määrärahoja kaupungin tulo- ja menoarviossa. Kun rahastot palvelivat samoja tarkoituksia, oli tilintarkastajien mielestä käytännöllisintä yhdistää ne. Vielä huomautettiin, että luontoisetukorvauksia kaupungin viranhaltijoille suoritettaessa sovellettiin liian monimutkaisia säännöksiä, mikä aiheutti kaupungille kustannuksia, jotka olivat epäsuhteessa luontoisetujen raha-arvoon. Kiinteistölautakunnan alaisten asioiden suuren lukumäärän aiheuttamien epäkohtien poistamiseksi olisi ryhdyttävä organisatorisiin toimenpiteisiin. Edelleen ehdottivat tilintarkastajat, että liikennelaitos harkitsisi, oliko rahastajien kassojen vajausten vakuuttaminen tarpeellinen. Liikennelaitoksessa, puhtaanapitolaitoksessa ja satamalaitoksessa suoritetuissa tarkastuksissa oli todettu, ettei kaikkia ajoneuvoja ja työvälineitä ollut voitu tilanpuutteen takia säilyttää asianmukaisissa suojissa. Arvokkaan irtaimiston vahingoittumisvaaran torjumiseksi olisi sellaiset epäkohdat pikaisesti korjattava. Koska kaupunginhallitus oli asettanut ¹⁾ komitean harkitsemaan halkotoimiston uudelleen järjestämistä, rajoittuivat tilintarkastajat ainoastaan toteamaan, että halkotoimisto Heinolan sahan rakentamisessa ja sen uittokaluston hankinnassa oli ylittänyt tarkoitukseen myönnettyjä määrärahoja 10 milj. mk:lla asianmukaista lupaa pyytämättä. Todettuaan viranhaltijain sairaustapauksia koskevista tilastoista sairauskorvausten nousseen melko suuriksi, koska sairaustapauksia oli ollut runsaasti, tilintarkastajat ilmoittivat jäävänsä odottamaan toimenpiteitä asiassa sen ollessa valmistelun alaisena. Työtehotimiston toiminnasta huomautettiin, ettei se mm. sairaaloissa ja satamalaitoksessa uusia järjestelyehdotuksia laatiessaan ollut ollut riittävässä yhteistoiminnassa asianomaisten laitosten eikä revisiotoimiston kanssa. Edelleen olisi, kun työtehotimiston vakinaistaminen oli suunnitteilla, kiinnitettävä huomiota sen toimivallan tarkkaan määrittelyyn ja mahdollisen yliorganisation estämiseen. Kuivamustekynien käyttöä koskevassa asiassa irtaimen omaisuuden tarkastajat olivat yhtyneet tilintarkastajien lausuntoon, ehdottaen, että niiden käyttöä olisi tilinpidon luotettavuuden turvaamiseksi rajoitettava ohjeilla, jotka kaupunginhallituksen oli annettava. Vielä tilintarkastajat olivat huomautaneet, että useat kaupungin hallintoelimet ja virkamiehet olivat antaneet hyvin myöhään toimintakertomuksensa, jotka siten menettivät varsinaisen merkityksensä ja ehdottivat, että lyhyemmät vuosikertomukset olisi laadittava valmiiksi jo toukokuun 1 p:n mennessä. Tilintarkastajien tekemien huomautusten lisäksi oli professori H. Schybergson esittänyt, että merellä ja satamissa vallitsevan tehokkaiden sammutusvälineiden puutteen poistamiseksi hankittaisiin tarkoitusta varten rakennettu moottorialus, jonka lisäksi kaupungin moottorilautat olisi varustettava sammutuskalustoilla sekä että liikennelaitoksen laitteet ja varastot olisi turvattava riittävin palovakuutuksin. Saatuaan kaupunginrevisiorin ja vuositilintarkastajien kertomuksissaan tekemien ²⁾ huomautusten johdosta asianomaisten lautakuntien ja virastojen selvitykset, jotka katsottiin tyydyttäväiksi, ja joista ilmeni asianomaisten jo ryhtyneen tai vastedes aikovan ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten epäkohtien korjaamiseksi, mitkä sitä vaativat, kaupunginhallitus antoi niiden johdosta lausuntonsa ³⁾, jonka mukaan kaupunginvaltuusto sittemmin päätti ⁴⁾ hyväksyä v:n 1949 tilinpäätöksen sekä myöntää kaupunginhallitukselle ja kaupungin kaikille lautakunnille, virastoille ja laitoksille vastuuvapauden v:n 1949 hallinnosta ja tileistä.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventointi. Kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomus v:lta 1949 suoritetusta tarkastuksesta merkittiin ⁵⁾ tiedoksi.

Vuositilintarkastajat. Kaupungin v:n 1950 hallinnon ja tilien tarkastajiksi valittiin ⁶⁾ postimies T. Aaltonen, kamreeri U. Aho, filosofian tohtori K. Alho, kauppatieteiden kandidaatti S. Colliander, filosofian maisteri A. Edberg, hovioikeuden auskultantti V. Ka-

¹⁾ Ks. v:n 1949 kert. s. 120. — ²⁾ Ks. khn mietintö n:o 13. — ³⁾ S:n n:o 14. — ⁴⁾ Kvsto 19 p. huhtik. 207 § ja 11 p. lokak. 585 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. lokak. 586 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. tammik. 6 §.

nerva, valistussihteeri A. Laurikainen, professori H. Schybergson, pankinjohtaja V. Sipi, liikennetarkastaja H. Träskvik, kauppätieteiden kandidaatti T. Vanhala ja filosofian maisteri T. Wiherheimo sekä tilintarkastajain varamiehiksi ekonomi P. E. Floman, junamies E. Heinonen, tilintarkastaja T. Huttunen, johtaja Y. Ihari, kauppätieteiden kandidaatti S. Kihlman, toimitsija U. Kilpinen, pankinjohtaja K. Kivialho, toimitusjohtaja A. Lassila, postivirjailija E. Liikanen, kirjanpitäjä M. Sinisalo, varatuomari T. Sivula ja ekonomi C. G. Weckman.

Revisiotoimisto. Revisiotoimistoon päätettiin ¹⁾ tammikuun 1 p:stä 1951 alkaen perustaa 41. palkkaluokkaan kuuluva revisorin virka, johon sittemmin päätettiin ²⁾ valita kauppätieteen maisteri O. O. Lehtosuo, samaten päätettiin sinne perustaa toimistoapulaisen virka 20. palkkaluokassa.

Revisiotoimiston seuraavia v:n 1949 määrärahoja päätettiin ³⁾ sallia ylitettävän: Tarverahat 35 401 mk sekä Matkakustannukset 15 324 mk.

Verotusviranomaiset

V. 1946 annetun ennakkoperintälain mukaan ⁴⁾ kuului taksoituslautakunnan puheenjohtajalle kunnallisveron ennakon määrääminen tapauksissa, joissa pidätystä ei ollut toimitettu sekä ennakkojen oikaisut. Kun tällaiset tapaukset Helsingissä olivat lukuisia muodostaen huomattavan osan verotuksen valmistelutyöstä, ja kun taksoituslautakunnan puheenjohtajan tehtävää hoidetaan ainoastaan kokouspalkkioiden turvin, puheenjohtaja oli anonut vapautusta sanotusta tehtävästä esittäen, että verotusvalmisteluvirasto määrättäisiin niitä suorittamaan. Kaupunginhallitus päätti ⁵⁾, että verotusvalmisteluviraston tulee kertomusvuonna hoitaa ennakkoperintälain mukaan taksoituslautakunnan puheenjohtajalle kuuluvat tehtävät.

Veronvalmisteluviraston eräiden virkojen järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että niille veronvalmisteluviraston 18. palkkaluokkaan kuuluville toimistoapulaisille, jotka ennen heinäkuun 1 p:ää 1948 olivat siirtyneet kaupungin palvelukseen, saadaan tammikuun 1 p:stä lukien henkilökohtaisena palkanlisänä suorittaa 18. ja 20. palkkaluokan välinen erotus, sekä että niille 20. palkkaluokkaan kuuluville toimistoapulaisille, jotka ennen heinäkuun 1 p:ää 1948 olivat siirtyneet kaupungin palvelukseen, saadaan niin ikään tammikuun 1 p:stä 1951 lukien henkilökohtaisena palkanlisänä suorittaa 20. ja 21. palkkaluokkien erotus.

Viranhaltijain ja työntekijäin virkasääntö-, työjärjestely-, palkka-, eläke- yms. kysymykset

Virkasäännön 30 §:n muuttaminen. Vtn Hiisivaara-Mörkin ym. aloite virkasäännön 30 §:n muuttamisesta siten, että viranhaltija ainakin ennenaikaisen synnytyksen satuessa saisi lukea hyväkseen ennen synnytystä menettämänsä loma-ajan, päätettiin ⁷⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Valtioneuvoston palkankorotuspäätöksen soveltaminen kaupungin viranhaltijoihin. Valtioneuvoston tammikuun 5 p:nä 1950 tekemän päätöksen perusteella, joka koski 7. s %:n palkankorotusta, oli Kaupunkiliiton palkka-asiaainneuvosto suositellut päätöstä sovellettavaksi kaupunkien ja kauppala- ja kunnantyöntekijäin palkkoihin sillä tavoin kuin sosiaaliministeriön palkka- ja hintaosasto oli sitä päättänyt soveltaa sellaisilla teollisuusaloilla, joissa kaupungeilla ja kauppaloilla oli työntekijöitä. Yllämainittu valtioneuvoston päätös edellytti, että myös julkisoikeudellisessa virkasuhteessa oleville viranhaltijoille oli myönnettävä sitä palkankorotusta vastaava korotus, jonka työsopimussuhteessa olevat työntekijät olivat saaneet. Korotus olisi ulotettava paitsi viranhaltijain eläkkeisiin myös työntekijäin eläkkeisiin. Kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾:

että kaupungin sääntöpalkkaisten virkojen palkat tammikuun 16 p:stä lukien korotetaan 7 %,

¹⁾ Kvsto 30 p. elok. 457 §. — ²⁾ S:n 7 p. jouluk. 781 § ja 20 p. syysk. 538 §. — ³⁾ S:n 17 p. helmik. 93 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1946 asetuskok. s. 153. — ⁵⁾ Kvsto 8 p. maalisk. 112 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. jouluk. 782 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. lokak. 613 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. maalisk. 168 §.

että mainitusta korotuksesta pääsevät osallisiksi myös ne viranhaltijat, jotka nauttivat kaupungilta henkilökohtaisena palkkana korkeampaa palkkaa, kuin mitä heidän hoitamansa viran palkkaluokka edellyttää, sekä se henkilökunta, johon marraskuun 21 p:nä 1949 tehtyä korotuspäätöstä on kaupunginhallituksen eri yhteyksissä antamalla soveltuspäätöksillä sovellettu,

että kaupungin tilapäisen työvoiman tililtä palkkaluokittelun puitteissa palkatuille kuukausipalkkaisille viranhaltijoille saadaan tammikuun 16 p:stä lukien suorittaa 7 % nykyistä korkeampaa palkkaa,

että palkkaluokittelun ulkopuolella tilapäisen työvoiman tililtä palkattujen kuukausipalkkaisten viranhaltijain palkat saadaan tammikuun 16 p:stä lukien korottaa 7 %,

että kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen mukaiset samoin kuin kaupunginvaltuuston päätöksillä myönnettyt ylimääräiset eläkkeet korotetaan samasta ajankohdasta lukien 7 %,

että palkkojen ja eläkkeiden korotuksia varten saadaan käyttää sekalaisten yleisten menojen pääluokkaan kuuluvia määrärahoja Palkkojen ja eläkkeiden korottamiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi, niitä tarvittaessa ylittäen ja

että palkkalautakunta saa tehtäväkseen kiireellisesti uudelleen laskea ja vahvistaa viranhaltijain luontoisetukorvausten määrät huomioon ottaen kohonneen hinta- ja palkkatason.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa kaupunginhallitusta laatimaan ehdotuksen kaupungin viranhaltijain palkkojen yleiseksi perustarkistukseksi niin pian kuin on selvinnyt, millä tavoin valtion viran ja toimen haltijain palkkakysymys järjestetään.

Sittemmin kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen esityksen kaupungin viranhaltijain palkkojen perustarkistuksesta päättää lisäksi antaa kaupunginhallituksen tehtäväksi kiireellisesti valmistaa ehdotuksen kuoppatasauksiksi erityisesti huomioon ottaen ne viranhaltijat, jotka todistettavasti ovat epäoikeudenmukaisessa asemassa palkkaukseen nähden.

Viranhaltijain palkkojen sekä eläkkeiden indeksisidonnaisuus. Valtioneuvosto oli vakan ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason aikaansaamiseksi ja ylläpitämiseksi päättänyt säännöstellä työpalkat. Koska asia koski myös viranhaltijain palkkoja ja kaupungin myöntämiä eläkkeitä, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen ehdotuksen, jonka mukaan kaupungin viranhaltijain palkat ja kaikki kaupungin maksamat eläkkeet suoritetaan edelleen toistaiseksi samansuuruisina kuin ne 5 %:n indeksikorotuksineen on maksettu kertomusvuoden aikana.

Vtn Hiitosen ym. aloite kaupungin ylimääräisten viranhaltijain tehtävien ja palkkajen tarkistamiseksi päätettiin³⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupungin matkustussäännön mukaisten päivärahojen korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ tehdä v. 1943 vahvistamansa kaupungin matkustussäännön 12 §:ään siinä määrättyjen päivärahojen korottamista koskevan muutoksen.

Lauantain kesäajan käytäntönottaminen. Vtn Hiisivaara-Mörkin ym. aloite lauantain kesäajan käytäntönottamisesta jo toukokuun 1 p:stä alkaen päätettiin⁵⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Konekirjoituslisän maksaminen kaupungin viranhaltijoille. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ työtehtöimiston ehdottaman konekirjoituslisän maksettavaksi niille viranhaltijoille, joiden viran hoidolle sanotusta taidosta katsottiin olevan huomattavaa etua.

Pikakirjoituslisän maksaminen kaupungin viranhaltijoille. Työtehtöimiston huomautettua, että joissakin kaupungin virastoissa oli pyritty kirjelmien laatimisessa käyttämään sanelua pikakirjoittajille ja koska pikakirjoitustaidosta työn tehostamismielessä oli huomattavaa hyötyä, olisi toimistohenkilökunnalle sellainen lisäpätevyys korvattava erityisellä pikakirjoituslisällä. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ hyväksyä ehdotuksen.

Viranhaltijoille järjestettävä ilmainen lääkärintoiminta ja terveystarkastus. Vtn Hiitosen ym. asiasta tekemä aloite päätettiin⁸⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Sosiaalihuoltajan palkkaaminen kaupungin viranhaltijoita varten. Vt Voipio-Juvas ym. olivat tehneet aloitteen sosiaalihuoltajan palkkaamisesta kaupungin viranhaltijoita

¹⁾ Kvsto 29 p. kesäk. 399 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 98. — ²⁾ Kvsto 7 p. jouluk. 783; ks. Kunnall. asetuskok. s. 213. — ³⁾ Kvsto 20 p. jouluk. 868 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 28 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 4. — ⁵⁾ S:n 11 p. lokak. 614 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. marrask. 711 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. marrask. 712 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. marrask. 696 §.

varten sekä esittäneet, että kaupunginvaltuusto laadittaisi¹⁾ ehdotuksen, jonka mukaan jokaiseen virastoon ja laitokseen nimitettäisiin henkilö, jonka tehtävänä olisi opastaa viranhaltijoita käyttämään hyväkseen heille kuuluvia sosiaalisia etuja, ja että mainituille henkilöille annettaisiin riittävä valmennus tehtävänsä sekä että lisäksi palkattaisiin erityinen sosiaalihuoltaja valvomaan ja ohjaamaan virastoissa ja laitoksissa toimivien opastajien työtä. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin.

Työpukujen hankkiminen kaupungin laitosten henkilökunnalle. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, ettei vtn Hiitosen ym. aloite työpukujen hankkimisesta kaupungin laitosten henkilökunnalle antanut aihetta toimenpiteisiin, koska voimassa olevan työehtosopimuksen 11 §:n 2 mom:ssa oli yksityiskohtaiset määräykset työpukujen antamisesta.

Työntekijäin lomasäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan esitys työntekijäin lomasäännön muuttamisesta ei siinä vaiheessa antanut aihetta toimenpiteisiin, vaan käsiteltäisiin asia työntekijäin koko lomasäännön uudistusta ratkaistaessa.

Urakkatyöntekijäin vuosilomapalkkoihin maksettava 15 %:n palkankorotus. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen esityksen urakkatyöntekijäin vuosilomapalkkoihin maksettavasta 15 %:n palkankorotuksesta.

Matkasta työpaikalle aiheutuneiden menojen vähentäminen verotettavista tuloista. Vt. Hiitonen ym. olivat tehneet aloitteen matkasta työpaikalle aiheutuneiden menojen vähentämiseksi verotettavista tuloista ehdottaen, että valtuusto hankkisi selvityksen siitä, eikä verolainsäädäntö salli vähentää niitä kuluja, jotka aiheutuvat matkoista työpaikalle. Verotusvalmisteluviraston ilmoituksen mukaan eivät voimassa olevat verolait antaneet asiaan suoranaista vastausta, ja koreimman hallinto-oikeuden kanta asiassa näytti olevan se, että kyseiset matkakulut eivät olleet vähennyskelpoisia. Kaupunginhallituksen huomautettua, ettei valtuusto ollut oikeutettu laatimaan taksoituslautakunnalle ohjeita verotuksen toimittamista varten, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, ettei aloite anna aihetta toimenpiteisiin.

Työntekijäin ja ylimääräisten eläkkeiden korottaminen. Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunta oli viitaten kaupunginvaltuuston v. 1949 viranhaltijain palkkojen ja eläkkeiden järjestelyä koskevaan päätökseen⁷⁾ huomauttanut, että eläkkeellä olevien työntekijäin eläkkeissä ei vastaavaa korotusta ollut tapahtunut, esittäen samalla, että myös työntekijäin eläkkeet korotettaisiin 7 % samasta ajankohdasta lähtien kuin viranhaltijain eläkkeet. Palkkalautakunta ilmoitti antamassaan lausunnossa ryhtyneensä jo suorittamaan erinäisiä työntekijäin eläkkeitä koskevia laskelmia, koska kaupunginvaltuuston v. 1947 työntekijäin eläkesääntöön hyväksymän⁸⁾ muutoksen mukainen määräaika päättyi vuoden vaihteessa 1949/1950. Tällöin oli myös päätetty nostaa kaupungin työntekijöille myönnettyjen eläkkeiden eläkepohjaa. Kun työntekijäin palkkoissa silloisen yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä tapahtunut huomattava nousu ei ollut tapahtunut yleisen järjestelyn yhteydessä, eivät nousut olleet vaikuttaneet vanhoihin eläkkeisiin. V. 1948 tapahtuneen, kaupungin viranhaltijain palkkausten uudelleen järjestelyn yhteydessä päätettiin⁹⁾ edelleen nostaa työntekijöille myönnettyjen eläkkeiden eläkepohjat vahvistettujen uusien palkkojen mukaiselle tasolle, joille eläkkeille oli maksettava samantalaiset korotukset kuin palkoillekin. Kun työntekijäin eläkkeet viime aikoina oli kytketty palkkaluokitteluun, olisi oikeinta määrätä korotusprosentti samaksi, mikä viranhaltijain eläkkeille oli myönnetty ja korotukset tällöin maksettava eläkkeille, jotka olivat tulleet voimaan ennen v:n 1948 puoliväliä. Samassa yhteydessä olisi myös kiinnitettävä huomiota myönnettyihin ylimääräisiin eläkkeisiin, joiden kohdalla ei ollut tapahtunut mitään eläkepohjan nousua. Kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾, että niiden kaupunkiin työsopimussuhteessa olleiden työntekijäin peruseläkkeet, jotka olivat tulleet voimaan ennen kesäkuun 30 p:ää 1948, korotetaan tammikuun 1 p:stä lukien 7 % sekä että myönnettyt ylimääräiset peruseläkkeet korotetaan samaten 7 % sanotusta ajankohdasta lähtien.

¹⁾ Kvsto 8 p. maalisk. 151 §. — ²⁾ S:n 1 p. marrask. 672 §. — ³⁾ S:n 10 p. toukok. 271 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. kesäk. 400 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. elok. 475 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. maalisk. 113 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1949 kert. I osan s. 8. — ⁸⁾ Ks. v:n 1947 kert. I os. s. 8. — ⁹⁾ Ks. v:n 1948 kert. s. 9. — ¹⁰⁾ Kvsto 25 p. tammik. 41 §.

Palkkasäännöstelypäätöksen muuttamisesta aiheutuvat muutokset eläkkeiden indeksilisää koskeviin määräyksiin. Palkkalautakunta oli huomauttanut, että nyt kun kaikki työntekijäin eläkkeet tammikuun 1 p:stä lähtien laskettiin kolmen edellisen vuoden keskimääräisen kokonaistulon perusteella, oli todettu se epäkohta, että niihin palkkamääriin, joiden perusteella eläkepohja laskettiin, sisältyi jo indeksikorotuksia, mutta että siitä huolimatta 11 %:n indeksikorotus myönnettiin myös itse eläkkeille, mikä merkitsi saman korotuksen kaksinkertaista huomioon ottamista. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että helmikuun 15 p:ään mennessä myönnettyille eläkkeille lasketut indeksilisät katsotaan sisältyviksi eläkkeisiin sekä että sen jälkeen myönnettävät eläkkeet lasketaan ottamalla indeksilisät huomioon eläkepohjissa myöntämättä itse eläkkeelle erillistä indeksilisää.

Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassan lisäeläkkeiden korottaminen. Eräiden Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassasta eläkettä nauttivien henkilöiden lisäeläkkeiden korottamista koskevaan anomukseen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ suostua määräten samalla, että yleisen kunnallishallinnon pääluokan määrärahaa Kaupungin osuus leski- ja orpoeläkekassan maksamiin eläkkeisiin saadaan tarkoitusta varten ylittää enintään 5 milj. mk.

Liitosalueen kuntien myöntämien eläkkeiden korotukset. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että liitosalueen kuntien myöntämien eläkkeiden perusteella myönnettyille ylimääräisille eläkkeille annetaan jatkuvasti samat korotukset samasta ajankohdasta lukien kuin kaupungin omille siirtomääräisille eläkkeille.

Palvelusvuosien laskeminen eläkettä ja ikäkorotuksia varten. Kouluhammaslääkäri A. Böcker-Vuorinen oikeutettiin eläkettä varten lukemaan hyväkseen tohtori Aspelundin hammasklinikassa palvelemaisensa aika ⁴⁾; sairaanhoitajatar V. Ropanen eläkettä varten Oulunkylän kunnalliskodissa elokuun 31 p:stä 1930 joulukuun 31 p:ään 1939 palvelemaisensa aika ⁵⁾; kähertäjäkoulun rehtori M. Fager ikälisää varten aika, jonka hän on ollut Helsingin parturiammattikoulun palveluksessa ⁶⁾; lastentarhanjohtaja H. Alanko ikäkorotuksia ja eläkettä varten Santahaminan lastentarhassa tammikuun 1 p:stä 1946 joulukuun 31 p:ään 1948 palvelemaisensa aika ⁷⁾; lastentarhanjohtaja I. Holopainen ikäkorotuksia ja eläkettä varten Pitäjänmäen lastentarhassa tammikuun 1 p:stä 1946 joulukuun 31 p:ään 1948 palvelemaisensa aika ⁷⁾; lastentarhanjohtaja A.-L. Valtiala ikäkorotuksia ja eläkettä varten Vapaan huollon Haagan lastentarhassa tammikuun 8 p:stä joulukuun 31 p:ään 1947 palvelemaisensa aika ⁸⁾; lastenhoitajatar L. Vepsäläinen eläkettä varten Kotikallion ja Kallion suomalaisessa lastentarhassa heinäkuun 9 p:stä 1909 toukokuun 31 p:ään 1919 palvelemaisensa aika ⁹⁾; ja talousapulainen M. Himberg virkavuosia varten Pitäjänmäen lasten päiväkodissa ja lastentarhassa palvelemaisensa aika ¹⁰⁾; kiinteistötoimiston rakennusmestari V. Pajakorpi ikäkorotuksia varten Viipurin kaupungin ylimääräisenä rakennusmestarina kesäkuun 10 p:stä 1935 helmikuun 28 p:ään 1940 palvelemaisensa aika, huhtikuun 1 p:stä 1950 lukien ¹¹⁾; entinen navettamies F. Lehto eläkettä varten Helsingin teurastuslaitos oy:ssä palvelemaisensa aika ¹²⁾; kaasulaitoksen työnjohtaja A. Honkanen ikäkorotuksia varten 10 vuotta Viipurin kaasu ja sähkö oy:ssä palvelemaisensa ajasta ¹³⁾; sähkölaitoksen näyttelyapulainen J. M. Jaakkola eläkettä varten Helsingfors elektriska belysnings ab:ssa helmikuun 1 p:stä 1907 syyskuun 30 p:ään 1909 palvelemaisensa aika ¹⁴⁾ sekä sähköyliasentaja V. K. Tuunanen ikäkorotuksia varten Puodin-
kylän sähkö oy:ssä joulukuun 1 p:stä 1944 joulukuun 31 p:ään 1948 palvelemaisensa aika ¹⁵⁾.

Myönnetyt ylimääräiset eläkkeet. Seuraaville kaupungin laitoksen palveluksessa olleille henkilöille myönnettiin ylimääräiset elinkautiset eläkkeet, joiden kuukausimäärät olivat seuraavat:

¹⁾ Kvsto 8 p. maalisk. 127 §. — ²⁾ S:n 29 p. kesäk. 405 §, ks. Kunnall.asetuskok. s. 101. — ³⁾ Kvsto 29 p. maalisk. 187 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. elok. 473 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. tammik. 25 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 553 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. helmik. 64 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. elok. 474 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. maalisk. 111 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. marrask. 649 §. — ¹¹⁾ S:n 14 p. kesäk. 358 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. jouluk. 784 §. — ¹³⁾ S:n 25 p. tammik. 27 §. — ¹⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 26 §. — ¹⁵⁾ S:n 19 p. huhtik. 205 §.

Virasto tai laitos, jossa eläkkeensaaja viimeksi on toiminut	Eläkkeensaaja	Eläkkeensaajan siihenastinen virka tai toimi	Ajankohta, josta eläke maksetaan	Eläkemäärä kuukautta kohden, mk
Liikennelaitos	Laine, S. S. ¹⁾	Siivooja	19 ¹ / ₃ 50	3 150
Katurakennusosasto	Lindberg, J. E. ¹⁾	Yövärtijä	19 ²³ / ₇ 49	8 160
Liikennelaitos	Rönkä, V. I. ²⁾	Sähköasentaja	19 ¹ / ₁ 50	5 880
Katurakennusosasto	Salmela, K. J. ²⁾	Kivenhakkaaja	19 ¹ / ₃ 50	2 000
Kiinteistötoimisto	Thomasson, A. M. ³⁾	Siivooja	19 ¹ / ₈ 50	4 610
Liikennelaitos	Wolff, G. E. ⁴⁾	Rahastaja	19 ¹ / ₁ 50	6 000

Leskieläkkeitä myönnettiin seuraaville henkilöille:

Eläkkeensaajan miesvainajan			Ajankohta, josta eläke maksetaan	Eläkemäärä kuukautta kohden, mk
Virasto tai laitos, jossa viimeksi toiminut	Nimi	Virka tai toimi		
Satamalaitos	Juurimaa, V. ⁵⁾	Yövärtijä	19 ¹ / ₁₀ 50	3 620
Satamalaitos	Salin, K. E. ⁴⁾	Kivityöntekijä	19 ¹ / ₁₁ 49	2 500
Pelolaitos	Järvinen, K. ⁶⁾ ⁷⁾	Palokorpraali	19 ¹ / ₇ 50	3 150
Satamalaitos	Lehtinen, J. P. ⁸⁾	Työntekijä	• •	3 150
Puhtaanapitolaitos	Liinakoski, J. A. ⁹⁾	Ajuri	19 ¹ / ₅ 50	3 620
Sähkölaitos	Lindfors, N. ¹⁰⁾	Rahastaja	19 ¹ / ₈ 50	3 620
Marian sairaala	Lindholm, A. A. ¹¹⁾	Lämmittäjä	• •	2 500
Kaasulaitos	Lukander, K. A. ¹⁰⁾	Rahastaja	19 ¹ / ₉ 50	3 620
Katurakennusosasto	Michelson, J. V. ⁴⁾	Työntekijä	19 ¹ / ₉ 49	2 500
Kaasulaitos	Olin, A. A. ⁶⁾	Työntekijä	19 ¹ / ₆ 50	3 620

Evätyt eläkeanomukset. Kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin ylimääräisen eläkkeen saantia koskeviin anomuksiin, joita seuraavat henkilöt olivat tehneet: työntekijät E. Aho ¹²⁾ ja J. Höglund ¹¹⁾, sairaanhoitajat M. Bärlund ¹³⁾, G. Höijer ²⁾ ja E. Preetzman ¹²⁾, tohtori T. Weber ¹³⁾, rakennustoimiston poraaja A. Tähtinen ¹³⁾, rakennustoimiston työntekijäin A. Karikosken ¹⁴⁾, H. Martinin ¹⁵⁾, J. Rajamäen ¹⁰⁾ ¹⁴⁾, K. Saarisen ⁶⁾ ja O. Sjöblomin ⁴⁾ lesket, katurakennusosaston työntekijäin J. Akselinin ²⁾ ja J. Silasen ¹⁰⁾ lesket, liikennelaitoksen työntekijät T. Meri ¹¹⁾, H. Saastamoinen ⁴⁾ ja A. Stenholm ⁴⁾, liikennelaitoksen työntekijäin K. Hultmanin ¹⁰⁾ ja H. Sirenin ¹⁶⁾ lesket, puistotyöntekijät M. Frilund ¹⁾ ja O. J. Holmberg ¹⁾, sähkölaitoksen työntekijän A. Lagerströmin ¹⁾ leski, kaasulaitoksen työntekijäin E. Mäkisen ⁶⁾ ja J. Paasin ¹⁾ lesket, vesilaitoksen työntekijä J. Järvinen ¹⁵⁾, vesilaitoksen insinöörin H. Kuokkasen ⁴⁾ leski, halkotoimiston työnjohtaja U. Kinnunen ¹⁵⁾, kansanhuoltotoimiston siivooja A. Salin ⁴⁾, Marian sairaalan työntekijä J. Nyman ¹⁴⁾, palokorpraali K. Järvisen ⁶⁾ tytär, satamalaitoksen ylikonemestari S. Lyytikäinen ²⁾ ja satamalaitoksen yövärtijän H. Lehtosen ¹⁷⁾ leski.

Myönnetty hautausavustus. Kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁸⁾ säännönmukaisen suuruisen ylimääräisen hautausavustuksen katurakennusosaston kirvesmiehen L. Tuomisen leskelle.

M u u t a s i a t

Kaupunginvaltuuston 75-vuotisjuhlakokous. Tammikuun 12 p:nä oli kulunut 75 vuotta kaupunginvaltuuston ensimmäisestä kokouksesta. Tapauksen kunniaksi oli kutsuttu koolle valtuuston kokous, jossa puheenjohtaja lausui ¹⁹⁾ juhlavieraat tervetulleiksi selostaen puheessaan, miten 75 vuotta sitten kaupungin valtuusmiehet olivat kokoontuneet

¹⁾ Kvsto 31 p. toukok. 329 §. — ²⁾ S:n 29 p. maalisk. 187 §. — ³⁾ S:n 20 p. syysk. 559 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 47 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. jouluk. 863 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. elok. 518 §. — ⁷⁾ Eläkkeen korotus. — ⁸⁾ Kvsto 29 p. kesäk. 431 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. jouluk. 812 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. jouluk. 774 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. huhtik. 232 §. — ¹²⁾ S:n 8 p. maalisk. 140 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. syysk. 559 § ja 7 p. jouluk. 774 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. helmik. 94 §. — ¹⁵⁾ S:n 1 p. marrask. 690 §. — ¹⁶⁾ S:n 18 p. lokak. 628 §. — ¹⁷⁾ S:n 10 p. toukok. 285 §. — ¹⁸⁾ S:n 20 p. jouluk. 862 §. — ¹⁹⁾ S:n 12 p. tammik. 12 §.

ensimmäiseen kokoukseen, ja miten silloinen kunnallispormestari C. A. Örnberg »luovutti Helsingin kaupungin ja sen asiat kaupunginvaltuutettujen taidokkaaseen ja voimalliseen hoitoon», kuten kokouksen pöytäkirjaan oli merkitty. Silloin alkoi se kehityskausi, joka on johtanut kaupungin hallinnon nykyaikaiselle, kaikkien kuntalaisten valitseman edustajiston kannalle. Edelleen puheenjohtaja lausui: »Valtuusto on kiitollisin mielin tahtonut omistaa tämän kokouksen ja tämän päivän tehdäkseen kunniaa menneille sukupolville ja niille vielä joukossamme oleville kunnioitettaville naisille ja miehille, joita meidän on kaupunkimme nykyisyydestä kiittäminen. Meidän on hyvä jatkaa työtämme tältä aikaisemmin luodulta varmalta pohjalta. Meidän tulee kuitenkin muistaa, että kehityksen tulee aina jatkua, koska pysähdys merkitsee taantumusta. Mutta uusi aika tuo myöskin aina tullessaan uusia vaatimuksia. Kunnallisen itsehallinnon ainoana tarkoituksena on koettaa saada olot omassa kunnassaan järjestetyksi siten, että kunnan kaikki asukkaat tuntevat siellä viihtyvänsä ja että he voivat kuntaansa ja kaupunkiaan omanaan rakastaa ja rakentaa. Ellemme pysy ajan vaatimusten tasalla, emme voi tätä tarkoituspäätä saavuttaa.»

Kokouksen muusta ohjelmasta mainittakoon kaupunginjohtajan juhlaesitelmä¹⁾ ja valtiovallan tervehdys, jonka valtuustolle esitti maaherra Meltti²⁾.

Kaupungin 400-vuotisjuhla. Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja lausui³⁾ kutsuvieraat ja valtuutetut tervetulleiksi juhla kokoukseen, joka oli kutsuttu koolle sen johdosta, että kesäkuun 12 p:nä oli kulunut 400 vuotta siitä, kun kuningas Kustaa Vaasa oli antanut käskykirjeen, joka johti kaupungin perustamiseen ja asuttamiseen. Puheenjohtaja esitti tervehdyspuheessaan seuraavaa: »Kesäkuun 12 p:nä 1550 allekirjoitti kuningas Kustaa Vaasa seuraavan valtakirjan: »Fulmacht för Henrick Claesson och Nils Boye att handle medh the borgere i Rawmo Ulffzby, Ekenäs och Borgo, att the motte flyttie täden och til Helsingfors och byggie ther en stadh, så att (the) ther byggie och boo wele, skole niuthe sådane privilegier som andre rickesens köpmän men the som icke wele, skole straffes, som ohörsame undersåter.»

Kun Helsingin kaupungin tosiasiallinen rakentaminen ja asuttaminen sai alkunsa niistä toimenpiteistä, joihin edellä mainittu valtakirja oli suomalaiset miehet valtuuttanut, ovat historioitsijat katsoneet, että tämä päivä on valittava kaupunkimme perustamisen muiston viettämistä varten.

Kustaa Vaasan tarkoituksena oli perustaa tämä kaupunki Ruotsi—Suomen valtakunnan ulkomaankaupan järjestämistä varten. Yleisesti vallitsevana on näihin aikoihin asti ollut se käsitys, että kuningas oma-aloitteisesti antoi mahtikäskynsä ja edellä luke maani valtakirjaan perustuvat jyrkät määräykset tämän tarkoituspäätä saavuttamiseksi. Dosentti P. Renvall on viime vuoden lopulla julkaisemassaan tutkielmassa kuitenkin tullut siihen tulokseen, että kaupunki perustettiin poiketen Kustaa Vaasan alkuperäisistä suunnitelmista, silloisen uudenaikaisen suomalaisen uudistusmielen esiinlohtimana.

Kustaa Vaasan lähin suomalainen neuvonantaja Erik Fleming katsoi, että ainakin yhtä tärkeitä kuin valtakunnan ulkomaankaupan keskittäminen Helsinkiin oli, oli kotimaankaupan tänne keskittäminen. Samalla, kun Kustaa Vaasan Helsinkiä koskevat ajatukset olivat vain hahmotteluja, oli E. Flemingillä sitä koskeva selväpiirteinen suunnitelmansa. Tämän johdosta jäikin aloite Flemingin käsiin ja ilmeisesti kuninkaan olematta asioista selvillä, hän määräsi, että kaupunki oli rakennettava, ei Santahaminaan, kuten kuningas oli suunnitellut, vaan Vantaanjoen suulle. Ennen kuin kaupungin rakentaminen kuitenkaan tuskin oli päässyt alkuun, oli tuonen viikatemies herpaannuttanut Flemingin toimenpiteet ja aloite siirtynyt radikaalien suomalaisten uudistusmiesten Henrik Klasson Hornin, Erik Sporen ja Nils Boijen käsiin. Hornin ja hänen kannattajiensa jyrkän periaatteellisista, oloista piittaamattoman käsityskannan mukaan oli Suomessa pyrittävä tehostettuun suunnitelmallisuuteen talouselämän alalla. Tämän suunnitelman mukaan, jonka syksyllä 1549 pidetty Suomen aateliskokous oli omaksunut, oli kaikki pikkukaupungit hävitettävä ja kauppa keskitettävä Turkuun, Viipuriin ja Helsinkiin, jonne viimeksi mainittuun kaupunkiin näiden pikkukaupunkien asukkaat oli siirrettävä. Sopivasti hyväkseen käyttäen valtakunnallisten olosuhteiden kehitystä, saivat nämä suomalaiset uudistusmiehet kuninkaan, joka ei ollut täysin selvillä heidän suunnitelmistaan, allekirjoittamaan alussa lukemani valtakirjan. Kuningas oli jo perääntymässäkin, mutta Hornin

¹⁾ Kvsto 12 p. tammik. 14 §. — ²⁾ S:n 12 p. tammik. 15 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 338 §.

ja Boijen onnistui kuitenkin vielä saada kuningas suostumaan jyrkempiinkin toimenpiteisiin niskoittelevia pikkukaupunkien porvareita vastaan. Täten saivat he viedyksi läpi tahtonsa Helsingin perustamisesta ja vastasivat sen rakennuttamistavasta. Kaupungin perustamisessa noudatettiin muotoja, joita nykyaika ei pidä oikeana. Tänään me kuitenkin iloitsemme siitä, että elämällä on omat lakinsa, joita jyrkätäkään määräykset eivät pysy järkyttämään ja me näemme niiden kaupunkien, jotka oli määrätty hävitettäväksi, edelleen elävän ja kukoistavan. Meidän tulee kuitenkin arvostelusta pidättäytyä, sillä kaupungin perustajia elähdytti syvä vakaumus isänmaamme parhaasta. Me näemme tänään menneiden sukupolvien uurastuksen kaupunkimme hyväksi ja mielemme täyttyy kiitoksella kaikesta siitä, mitä he ovat meidän hyväksemme tehneet. Heidän sammumaton kotipaikkarakkautensa on meille esimerkiksi kelpaava ja velvoittavana se vaatii meitä edelleen rakentamaan tätä kaupunkiamme. Meidän on vastattava tuleville sukupolville siitä, että me nykyaikaisen käsityskannan mukaisesti teemme kaiken, mihin nykypäivien suuret mahdollisuudet tarjoavat tilaisuuden olojen kehittämiseksi kaupungissamme. Rakentakoon nykyinen sukupolvi tätä kaupunkiaa samalla uhrautuvalla ja samalla tulevaisuudenuskon täyttämällä mielellä kuin meidän isämme ja esi-isämme aikoinaan ovat tehvänsä täyttäneet.»

Edelleen pidettiin juhlakokouksessa esitelmä kaupungin sosiaalisten olojen kehityksestä ¹⁾ ja kaupungin historiasta ²⁾. Tervehdyksiä kaupungille sen 400-vuotisjuhlan johdosta esittivät ³⁾ sisäasiainministeri Riikonen, maaherra Meltti, herra Jasnov Moskovon kaupungin puolesta, pormestari Cooper-Green Amerikan kaupunkien puolesta, Kööpenhaminan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Hellberg Kööpenhaminan kaupungin puolesta, varapuheenjohtaja, kenraali Gross Pariisin kaupungin puolesta, puheenjohtaja Asbjörsson Reykjavikin kaupungin puolesta, puheenjohtaja Stokke Oslon kaupungin puolesta, pormestari D'Ailly Amsterdamin kaupungin puolesta, puheenjohtaja Jungen Göteborgin kaupungin puolesta, puheenjohtaja Andersson Tukholman kaupungin puolesta, esimies Kyyhkynen Minnesotan suomalaisten puolesta, kaupunginjohtaja Typpö ja johtaja Simonen Suomen kaupunkiliiton ja sen jäsenkuntien puolesta, satamajohtaja Hoppu Suomen satamaliiton puolesta, varatuomari Sirén Helsingin maalaiskunnan puolesta ja johtaja Lehtinen rautatiehallituksen puolesta, minkä lisäksi puheenjohtajalle kokouksen aikana jätettiin adressi Helsingin suomenkielisten ja ruotsinkielisten evankelisluterilaisen seurakuntien puolesta.

Juhlakokouksen yhteydessä päätettiin ⁴⁾ myös, että kaupunki vanhusten vaikeiden asunto-olojen parantamiseksi rakentaa neljä vähintään 4-kerroksista asuintaloo.

Helsingin kultaseppien lahjoitus kaupungin 400-vuotisjuhlan johdosta. Puheenjohtaja ilmoitti, että Helsingin kultaseppät olivat kaupungin 400-vuotisjuhlan johdosta lahjoittaneet kaupunginvaltuustolle kullasta, hopeasta ja mahongista valmistetun puheenjohtajan nuijan. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ esiintuoda kiitollisuutensa lahjasta.

Historiallista kulkuetta koskeva välikysymys. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, ettei vt Enteen ym. kaupungin 400-vuotisjuhlallisuuksiin liittynyttä historiallista kulkuetta koskeva välikysymys antanut aiheutta toimenpiteisiin.

Vtn Schybergsonin aloite kaupungin vaakunalipun mallin laadituttamiseksi sekä sen ja kaupungin vaakunan käyttämiseksi päätettiin ⁷⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

2. Rahatointa koskevat asiat

Kaupungin v:n 1949 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin v:n 1949 tilinpäätöksen valmistuttua merkittin ⁸⁾ tiedoksi seuraava tulos:

Menosäästöt	mk 337 223 823	
Ylitulot	» 738 166 234	
Tulot talousarvion ulkopuolella	» 76 009 404	mk 1 151 399 461

¹⁾ Kvsto 12 p. kesäk. 340 §. — ²⁾ S:n 12 p. kesäk. 341 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 342 §. — ⁴⁾ Ks. tämän kert. s. 22. — ⁵⁾ Kvsto 29 p. jouluk. 870 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. kesäk. 407 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. maalisk. 146 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 207 §.